

Camí ramader

Sant Martí d'Albars

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector sud, central i nord del terme municipal
Emplaçament: Creua el terme municipal de sud a nord per la carena

Coordenades:

Latitud: 42.04531
Longitud: 2.06988
UTM Est (X): 423024
UTM Nord (Y): 4655225

Classificació

Número de fitxa: 08225 - 59
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Obra civil
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Algunes parts del camí estan asfaltades pel pas de la carretera BV-4342
Protecció: Legal
Observacions protecció: Llei 3/1995, de 23 de març, de vies pecuàries
Accés: Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat: Pública
Titular: Generalitat de Catalunya. Dpt. d'Economia i Finances. Gran via corts catalanes, 635, 08010 Barcelona

Fitxes associades:

[Cal Nofre](#)

[L'Almató](#)

[La Caseta](#)

[La Blava](#)

[Beulaigua](#)

[Cal Ferrer de la Blava](#)

[Cal Ferrer de Beulaigua](#)

Autoria de la fitxa

Jordi Compte i Marta Homs

Descripció

Aquest camí ramader que passa pel terme municipal de Sant Martí d'Albars forma part de la Ruta I, rutes identificaes pel Grup de Treball de Transhumància del SOLC que passen pel Lluçanès. És el camí ramader principal del Lluçanès i constitueix l'eix històric vertebrador, paral·lelament al camí ral o Camí de França que connectava Catalunya amb el país franc des de la Baixa Edat Mitjana. Aquesta ruta, que prové del Penedès, va en direcció en direcció a Castellar de n'Hug passant per Manresa, Sant Fruitós de Bages i Avinyó. Entra al Lluçanès per Sant Feliu Sasserra segueix cap a la Torre d'Oristà, Santa Creu de Joglars, Beulaigua, Santa Eulàlia de Puigoriol i Alpens, i continua travessant la vall de les Lloses, la serra de Tubau i seguint cap a Palomera, el coll de Merola fins a Castellar de n'Hug (AADD: 2000).

El camí ramader travessa el terme de Sant Martí d'Albars de sud a nord passant pel sector central. Entra a Sant Martí d'Albars a l'altura de cal Solanic procedent de Santa Creu de Joglars, i segueix la carena que formen les valls de la riera Lluçanès i la riera Gavarresa, traçat que coincideix fins a la meitat del terme amb al camí ral de França. En aquest sector, el camí actualment segueix a través de la carretera asfaltada, tot i que en alguns trams s'observa el traçat de l'antiga carrerada que la voreja. El camí continua en direcció nord passant pel bosquet de Fumanya, conegut també com el pla de les Carboneres (lloc on esporàdicament hi feien nit alguns pastors i ramats), fins al serrat de l'entrada del nucli de Beulaigua que constituïa una pleta o returada, on els pastors i ramats hi podien passar-hi fins a tres nits. Aquí també disposaven del dret d'abeurada, ja que hi havia unes basses - que amb el temps s'han anat assecant - on s'hi abeurava el bestiar, i d'on prové el topònim de Beulaigua. El camí travessa el carrer de Beulaigua sorgit del pas dels ramats transhumants on s'hi ubica un hostal, cal Fadri, que és la primera casa del carrer i la més antiga. Seguint cap al nord es voreja el serrat dels còdols per la banda de llevant i es continua cap al serrat dels esmorriadors fins a la Caseta. Un cop travessada la masia, el camí ral de França continua seguint la banda occidental de la carretera BV-4342, i el camí ramader es desvia cap al nucli de la Blava, passant prop de cal Ferrer, coneguda com una de les millors cases on es ferraven els animals dels traginers. El camí continua en direcció nord passant prop de la font de la Blava i s'arriba, després d'una pujada, a un planell rocós on també hi solien fer parada els ramats. Es segueix uns 800 metres fins que s'arriba a la gran masia de l'Almató, que constituïa una casa de parada i acolliment dels pastors i ramats que es desplaçaven pels camins de transhumància. A partir d'aquí el camí puja fins arribar a enllaçar amb la carretera BV-4342, on surt del terme municipal de Sant Martí d'Albars i s'endinsa al terme de Lluçà fins arribar a Santa Eulàlia de Puigoriol .

Història

Els camins ramaders neixen a l'edat Mitjana, en la necessitat de traslladar els ramats des del mar cap a muntanya, per garantir bones pastures a l'estiu i retornar-los a l'hivern quan els prats es cobreixen de neu. Al llarg de l'edat Moderna els camins ramaders es van anar consolidant i fou al voltant dels segles XVIII i XIX que la transhumància arriba al punt àlgid. Al Lluçanès, que proveïa importants pastures intermèdies, es vivia en funció a aquests camins, els quals generaven una potent activitat econòmica i consolidaven els principals nuclis de població. Emergia el sector tèxtil llaner i les grans fires de bestiar - que coincidien amb la pujada dels ramats cap a la muntanya (primavera) o en el retorn del bestiar de la muntanya (tardor)-. Les grans fires i mercats tenien lloc al peu del camí ramader i algunes d'elles es conservaven fins no fa massa temps.

Diversos nuclis de població es van crear a banda i banda del camí, com és el cas del carrer de Beulaigua, així com els hostals o les cases pairals ubicades prop dels camins i conegudes com a cases de parada o

acolliment, que també aprofitaven els beneficis dels ramats i atenien les necessitats d'aquests. La casa de parada dels pastors transhumants més important al municipi de Sant Martí d'Albars fou la gran masia de l'Almató. Els pastors tenien lloc per dormir i menjar i les cases aprofitaven, d'altra banda, els excrements dels ramats, molt profitosos per abonar les terres.

Bibliografia

AADD, Els camins ramaders del Lluçanès, Solc, 2000

TORRES, J., Apunts de transhumància. Costums, normes, oficis, i llegendes de transhumància, Solc, 2003

